



ԹԻԻ 329 : ԺԱՆՎԱՐ 24 1873 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24 ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ

Մամուլի իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ էր և զոտա-
ր յատարարութեան տեղն է Պօլիսի Զինճեղիւն-է-էան վերին յարկ
Թիւ 18 :
Իւրաքանչիւր թերթից փոստային ծախքը առնողն վրայ է :

Ներքին գինը դաշեկան կանխիկ	60
Կիտաղաւոր	30
Մէկ թիւը փարսյ	50
Դասուցման տողն է դաշեկան	2

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆՅ ԽԱՐԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անանկ ատեն մը կ'ապրինք , որուն մէջ
խաբէութիւններով կը լողանք կոր :

Եւ այս խաբէութիւններն ալ կ'լլեցնելու
համար ամէն կերպ տնտեսութեան թիւն կը գոր-
ծածուի , և կարճ միջոցի մէջ գործ տեսնե-
լու ջանք մի կայ :

Այս տնտեսութեան դէմ բողոքն ալ
կարծես թէ մեծ մաքառում մը ունի : և աղ-
գային խնդիրն այսօր այնպիսի վիճակի մը
մէջ եկած հասած է , որ ամէն խելահաս աղ-
գայնոց մտաց մէջ գրեթէ իրլուծումն առած է :

Բայց այսչափը բաւական չէ , պէտք է
որ քննութիւն և դատաստան ըլլայ , որ ամ-
մէն բան իր պարագայիւ քը լուսաբանուի , և
ժողովուրդը բնականաւ այս կամ այն կողմին չի յա-
րի : այլ միայն ճշմարտութեան և արդարու-
թեան կողմին յայտնուի :

Երբեք միայն Սրբազանին մէկ նամակն ալ վեր-
ջին օրերու հրատարակուեցան , որով դատաս-
տանի պատրաստ ըլլալը կը յայտարարէ :

Ասիկա իտիւ է : Բայց ալ ազաջողեցանելու
համար իր կողմի թերթերուն ալ անպարելու է
որ երեւոյթանութիւնը լուծելու կամ ցրուե-
լու և ուրիշ դատաւոր մարմին փնտռելու

տեղ , որով դատաստանի խնդիրը անկարելի
ընելու կը ծառայեն , համաձայնին մեղի հետ
և երեսփ . Ժողովոյ դատաւորական իշխանու-
թիւն ունենալը ընդունելով , քննիչ Յանձնա-
ժողովոյ մը կազմութիւնը խնդրեն , որպէս զի
արդարաւիշեւ երեւան ելլայ , և յանցաւորը չէ
թէ միայն պատասխանատու մնայ ընդհա-
նուր ազգին առջև , այլ պարտաւոր է :

Քննութեան արժանի են ոչ միայն Բաղ .
Ժողովոյ ամբաստանութիւնները , այլ և Ս .
Պատրիարքին ամբաստանութիւնները : այլ և
արդէն կարգեալ քննիչ Յանձնաժողովոյ բըռ-
նած ընթացքը , և երկուց ատենապետաց հը-
քաժարականի պատճառները . և որ ամենէն
մեծն է՝ ներկայ յուզմանց Բաղ . և Սրբազան
Երեմիայի Սրբազան օգոստոս 3ի հրաժա-
րագրին մէջ սկզբնապատճառ կը դնէ Տեղա-
կան և Գաւառական մասնաժողովոյ չի կազ-
մուիլը . և միայն կրօն . և Բաղ . Ժողովներն
ու տեսուչ խորհուրդներն անբաւական կը
համարի ազգային գործոց տնօրէնութեանը ,
մինչև իսկ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած
բնիկ բնակաց գործերը կարգադրելու :

Քննիչ Յանձնաժողովն ալ իր տեղեկագրին
մէջ կ'ըսէ .

« Ազգին մէջ գործերը չոր են ու բազմալան ,

«Ժողովները չեն ու ծառայություններ . . . Բա-
ղաքական ժողովը՝ օղակին ամեն տեսակ ու
ամեն օրուան դործերը տեսնելու համար . . .
«պարտաւորեալ է չարաթն անդամ մը միայն
ենիստ ընելու . . .

«Ահա Սրբազան Պատրիարքին հանգար,
«աղաղակ . . . և Յանձնաժողովն կը կարծէ թէ ի-
«րաց այս վիճակին մէջ բան մը կայ որ պարտք
«կը դնէ Օրէնսդիր Ժողովոյդ վրայ ծառայելու
«տողութեան առնուլ զայն . . .

«Վարչութեան կազմութեան ու ձեւին
«վերաբերեալ այս կէտը ըստ հիմանք ծրագրին սըր-
«բազրել նախամեծար կը դատէ Յանձնաժո-
«ղովս . . . և կը կարծէ թէ Ընդհ. Ժողովը
«իր օրէնսդրական գերագոյն իշխանութիւնը
«պէտք է անմիջապէս տնօրէնութիւն մը ընէ
«այս կէտերուն վրայ :

Արդ խորհման Սրբազանի գանդատն ու
«ու աղաղակն ինչ է , և Յանձնաժողովոյ առա-
ջարկութիւնն ինչ է :

Յայտնի է որ Սահմանադրութեան համա-
ձայն ունիմք

1. Կրօնական ժողով, որոյ անդամոց թիւն է 14
2. Քաղ ժողով . . . 44
3. Ուսմ. խորհուրդ . . . 7
4. Տնտես. խորհուրդ . . . 7
5. Վանօրէից . . . 7
6. Եկեւմակից Հոգ. . . 7
7. Կառկաց Հոգ. . . 7

Ընդ ամենը վաթսուներեք անձինքներէ
բաղկացեալ վարչութեան եօթ կարգի ճիւ-
ղերն որոնք Ս. Պատրիարքը բաւական չի հա-
մարելով Տեղական և Գաւառական Մասնաժողո-
վոց կազմութիւնը կ'առաջարկէ , որոց թիւը
եթէ 7 ական բունենք , կ'ըլլայ ընդ ամենը 77 .
«Ահա Ս. Պատրիարքի գանդատն ու աղա-
ղակը . . .

Հիմա քննիչ Յանձնաժողովոյ առաջարկած
ծրագրին համեմատ պիտի ունենանք

- | | |
|-------------------|--------|
| 1. Կրօն. խորհուրդ | թիւ 12 |
| 2. Քաղ. խորհուրդ | » 12 |

Ընդ ամենը 24 անձինքներէ բաղկացեալ
վարչութիւն մը , և Քաղ. խորհուրդը 4 բա-
ժանում պիտի ունենայ , Յարաբերական , Ու-
սումնական , Տնտեսական և Համարական . ո-
րով վանօրէից և Կառկաց Հոգաբարձու-
թիւնը պիտի բարձուին . և այս պաշտօններն
ալ Ուսումնական և Տնտեսական մասնախոր-
հրդոց վրայ պիտի ծանրանան :

Հիմա ո՛ւր մնաց Ս. Պատրիարք հօր գան-
դատը և աղաղակը թէ , Սահմանադրութեան
տրամադրած կրօն. և Քաղ. ժողովներն և տե-
սուլ խորհուրդներն անբաւական են թուր-
քիոյ 3 միլիօնի մօտ ժողովրդոց պէտքերը հո-
գալու . ուստի վարչական ընթացից դիւրու-
թիւն տալու համար Տեղական և Գաւառա-
կան ժողովներն աւելնալու են :

Եւ ո՛ւր մնաց Յանձնաժողովին իրաւունք
տալ Ս. Պատրիարքին գանդատնաց ու ա-
ղաղակին , ու երեսն առաջարկելը թէ ծրագ-
րին համեմատ սրբազրուի վարչութեան կազ-
մութիւնն ու ձեւը , այսինքն ոչ միայն պաշ-
տօնավար անձանց թիւը նուազեցնել , այլ և
վանօրէից խորհուրդն ու Կառկաց Հոգաբար-
ձութիւնը բառնալ և Տեղական ու Գաւառա-
կան ժողովոյ կամ Մասնաժողովոյ բնաւ անու-
նը անգամ չիտալը :

Ապոնք խաբէութիւն չեն , հապա ի՞նչ են ,
ի՞նչ պատասխան պիտի տայ Յոսեան Էփէնտի
այս յայտնութեան . կամ թէ վարչութեան
կազմութիւնն ու ձեւը փոխելու գլխաւոր
փառաբան Եռստոֆեան էփէնտին արդեօք
ի՞նչ մեկնութիւն պիտի բարեհաճի տալ այս
երկու իրարու հակօտեայ առաջարկութեանց
ստուշոյն իսկ քննիչ Յանձնաժողովոյ տեղեկա-
գիրն ալ իր մէջ հակասութիւն ունի . թերք
կ'ըսէ թէ «ազգին մէջ դործերը չատեն ու
բազմազան ժողովները քիչ են ու ծանրա-
բեռնած , յետոյ կ'ըլլայ արդէն մերժուած
այդպէսով միջոցն դաւաճաք չիլոյս մ այլ

ծրագիրը առաջ կը քշէ, և եղած ժողովներն ու խորհուրդներն կը կարծէ՞ թէ կը կլկեցնէ աւելի կը քիչցնէ. բայց ահա ուշ կամ կանուխ իրենք ալ կը խայտառակուին:

Անոնք որ տիփլումաթութիւն պիտի գործեն, կամ դադանի նպատակ մ'ունին՝ զայն յառաջ քշել պիտի ուզեն, միշտ պիտի ջանան իրենց բուն նպատակը և ներքին գիտաւորութիւնը ծածկելու և զանազան ձեւեր և միջոցներ պիտի փնտռեն, որ անոնց մէջ ծածկուին, և արտաքին երեւոյթներով խաբեն ազգը. և յաջողելու համար իրենց առաջարկութեանց ալ սրբապաշտութեան տալ պիտի ուզեն. ուստի ամէն անգամ որ ստիպողական ձեւի տակ ասանկ մուծ և անորոշ և տարտամ առաջարկութիւններ կ'ըլլան, երեսփոխանաց պարտքն է զանոնք մի առ մի նկատողութեան և մանր քննութեան առնուլ. լրագրաց ալ պարտքն է այս տեսակ խնդրոց կեղեւը բանալ և միջուկը ցուցնել ժողովրդեան . . .

Ո՛վ է ՃՇՄԱՐԻՏ ՁՈՂԸ

Օգոստոս 3էն ի վեր փիացային վրայ զոհ մըն է կը պտըտի: Զոհ մը պէտք է եղեր ազգին սիրոյն համար. և այդ զոհն ալ ես եմ կրօն խրիմեան Սրբազան իր հինգ թէ վեց անգամի հրաժադրելուն մէջ:

Սակայն ո՛վ է ճշմարիտ զոհը խրիմեան Սրբազան թէ Ազգը որ վերջին յուզմանց ցաւը և տաղնապը կը տուժէ այժմ:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, խրիմեան Սրբազանի քսակը թէ կեդրոնական սնտուկը որ իր սովորական մուտքերէն զրկուելէն զատ «ուսեցածը չունեցածն ալ» Նորին Սրբազնութեան քսակը մանելու վրայ է:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ 10000 զէամբ սական կ'առնէր, թէ անոնք որ անկարճ ու անթոշակ էին:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ կառաց և

երիվարաց ամէն դիւրութիւն ունենալով՝ հանդերձ չէր բարեհաճէր ոտքը Պատրիարքարանէն դուրս նետել, թէ անոնք որ Ս. Նախագահին ակնարկութեան հնազանդելով կառքի և երիվարի ծախքեր ընելով և երկար ու տաժանելի ճամբորդութեամբ կիջնէին ի Պատրիարքարան:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ հանգիստ իր սենեակը նստած էր, թէ անոնք որ պաշտօնին կատարելու համար աշխատելէ զատ Նախագահին համոզելու և յորդորելու համար ալ քրտնիլ կը պարտաւորէին:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ գիշերներն հանգիստ իր կըրկընը քարշում էր, թէ անոնք որ կանթեղին շուրջը բոլորած պարտաւորութիւնին կատարել կը ջանային, և այս աշխատութիւնն ալ իրենց Նախագահին աչքին մանանելի հատի չափ արժէք չունէր:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ կը փառաւորուէր կը բազմէր ժողովին ճակատը, թէ անոնք որ անոր բոլորաթիւքը նստած ատենին իսկ նախատուելու և ծաղրուելու ենթակայ էին:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ իր անիրաւութեանը մէջ անգամ կը փառաւորուի, թէ անոնք որ իրենց հալածանացը մէջ անգամ կը նախատուին:

Ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, ան որ իր աշխատակից և վաստակակից խումբը անարդուած տեսնելով անտարբեր կը մնայ, թէ անոնք որ իրենց նախագահին թոյլտուութեամբ և անտարբերութեամբ չարչարանաց ու հալածանաց կը մատնուին:

Վերջապէս ո՛վ է ճշմարիտ զոհը, Պատրիարքը թէ ֆաղաքական ժողովը:

Սակայն քննութիւնը և միայն քննութիւնը երեւան պիտի հանէ. պարապ տեղը ինքզինքնիդ զոհ մի անուանէր:

Տարածայնութիւն միմեկաւ թէ Ս. Պատրիարք հօր հրաժարելէն վերջը վանայ Պողոս

վարդապետի խնդրոյն համար թագրիր գրելը անհիմն է. և թէ Բափու քէհեասի էֆէնտին սուտ կը հանէ կօր այս զրոյցը. Բափու քէհեասի էֆէնտին հետ անձամբ տեսութիւն ընող արժանահաւատ անձերէ լրացինք որ իրօք այդ թագրիրն եղած է. և Բ. Դունէն ալ ետ եկած է. և թէ Բափու քէհեասի էֆէնտին կանխաւ իմաց տուեր է հըրաժարեալ Ս. Պատրիարքին թէ այդպիսի թագրիր մ'ընելը իր ձեռնհասութենէն վեր է. բայց ունկնդիր չէ եղեր:

Նոյնպէս ըստ ամենայնի ճիշդ է Ս. Երուսաղէմի երկու տարուան մուգաթաները 36 հազար զշ. իրիմեան Սրբազան առած ըլլալը առանց դիտութեան Ելմուական խորհրդի:

Կը լսենք նաեւ թէ ուրիշ մուգաթաներու խնդիրներ ալ կան, օրինակի համար Գաղատիոյ 40—42 հազար զշ. ին խնդիրը, որ հէվալէ տրուած է եղեր:

Հիմա, ախլաքը սօզուք լրագիրը պիտի ըսէ, հէյ վահ, մէկէնչի հէնուզ վահչի միլլէթ. Լէրտէն իմիշիդ, Պաթրիք տիմէք լիրա տիմէք, լիրա տիմէք Պաթրիք տիմէք օլտուղընու հէնուզ աղնայամարըդը հէրչիպատապատ վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ:

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԸ ԵԱՂՄԱՅԻ ՄԷՁ

Չախակողմեան թերթերն հրատարակեցին որ իրիմեան Սրբազան Երուսաղէմի 1873 1874 տարուան մուգաթաներն առեր է:

Ալակողմեանց բերան Պնակալէզ լրագիրը ստուգեր է եղեր Երուսաղէմի Գեր. փոխանորդէն՝ որ իրիմեան սրբազան ստակ չէ ստացի լրագիր զիջի միջկատարը Գժ Գ. Կապի:

առեր, այլ գիրք առեր է Ե. հաշիւ Ե. Կապի:

Հիմա աս եղաւ մի, ով պնակալէզ, ստակ չէ գիրք է եղեր. լիրա չէ առեր, տիրէք լիրալ առեր է. արծաթ չէ առեր, պղինձ է առեր. 36 հազար զշ.ի հաշուով չէ առեր, թէ աւելի կամ պակաս առեր է:

Ո՞վ իշխանութիւն տուաւ իրիմեան Սրբազանին, որ երթայ Երուսաղէմի մուգաթաներն առնէ. այս վերջին Աղգային յուզմունքներն ինչո՞ւ համար եղան. Ելեւմտից Հոգաբարձութեան պաշտօնը ո՞վ յանձնեց իրիմեան Սրբազանի արդեօք Ելեւմտից Հոգաբարձութենէն արտօնութիւն առաւ:

Ելեւմտից Հոգաբարձութեան Կապի չէ. հապա աս ի՞նչ է, աղէկ որ խղճմունք ըրեր է և 78 ին 76 ինն ալ չէ առեր, գալիք Պատրիարքը ծակ սնտուկով ի՞նչ պիտի ընէ. աս ի՞նչ խայտառակութիւն է Կեդրոնական սնտուկին վիճակը. աղգը ստակ տալէ դադարեցաւ. ո՞վ և ի՞նչպէս պիտի կրնայ վերստին ապահովութիւն տալ, և սնտուկին վիճակը բարւոքել:

Իրիմեան Սրբազան ստակին ի՞նչ ըլլալը չգիտեր եղեր. ամենեւին դրամ չսիրեր եղեր. հապա այսպի կռիւները որո՞ւն երեսէն է:

Եւ Ե. հաշիւ Ե. Կապի առեր է եղեր. որ ամսականաց, նոր առնելիք չունի, պարտք ունի. 28000 զշ. բայց պարտք կայ, 43000 զշ. Մշոյ մուգաթաները պարտական է, 36000 զշ. ալ Սուրբ Երուսաղէմի 2 տարուան մուգաթաները մականին չգիտենք թէ որչափ ալ պարտքեր երեւան պիտի ելլան:

Ու կեղայ Օտեան էֆէնտին ալ իր քննութեան տեղեկագրին մէջ կըսէ. Սրբազան Պատրիարքին դիտաւորութիւնը չէ եղած Ելեւմտից Հոգաբարձութեան համար պարտաւորութիւնը մէկ քանի դաւաճաց համար պարտաւորութիւն է Եւ Ե. հաշիւ Ե. Կապի:

նալ մոզաթան աննուղղակի միջոցներով . . .

Աս ինչ դիտաւորութիւն չունենալ է որ այսպիսի բամբաստութիւն և պաշտօնապէս ալ այսքան խօսք ըլլալէն ետքը տակաւին կ'երլայ երուսաղէմի 2 տարուան մոզաթաները կ'ԱՆԻՅի կ'առնէ . և ըստ Պնակալէզի գիրք առեր է . և գրքերն ալ կարօտ եկեղեցեաց և եկեղեցականաց բաշխեր է ձրիապէս . . .

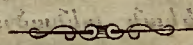
Ալ այս խաբեբայութեանց մարդ կռնակէն կը ճաթի . ըսէ Պնակալէզը , ով ըսաւ խրիմեան Սրբազանին որ ելլայ Սահմապարտութեան քաղաքին հակառակ կ'երթի , առանց Ելեւմտից Հոգաբարձութեան հաճութիւնն առնելու , եւ դրամական մասին ալ այսքան բամբաստութիւն ետքը , երուսաղէմէն մոզաթաներն առնէ . և գիրք առնէ ու այդ գրքերն ալ բաշխէ :

Որո՞նց բաշխեց , ով պնակալէզ , շուտով սա ցանկը չը հրատարակէս . մէկ մասն ալ ալ տակաւին Պատրիարքարանի մէջն են եղեր , ատոնք ալ թող տեղը վերադարձնէ , ինչ պահեր է իւր քովը . միթէ երուսաղէմ չի՞ կրնար կարօտ եկեղեցեաց և եկեղեցականաց գիրք բաշխել . . .

Բայց չէ , ինդիրն է հաշիւ . եւ ամսականաց առնուին է . որ ամսականաց , այն անցեալ ամսականաց որոնց հաշիւը գոցուած է . որոնց խնդիրը համայն ազգը դղրդեցուց , և չգիտենք թէ կեդր . ազգային մատուկը երբ պիտի ազատի այս անողորմ անձանձ ձեռքէն որք կեդր . մատուկը յետին չբաւորութեան մէջ ձգել կուզեն , որպէս զի եկող պատրիարք և վարչութիւն ձեռուրնին կապուած մնան կամ յուսահատութեամբ փախուստ տան իրենց պաշտօնէն :

Այո , քննութիւն . քննութիւն այս բոլոր գործոց քննութիւն հարկաւոր է որ յանցաւորը պատժուի , թող պնակալէզը իրեն պէս հաստատուէ . մարտի 12-ի տեղ մարդիկ փրկուեալ որ կարենան դատաւորութիւն ընել , իրեն պէս անձինքը չէ թէ կախաղան հանելու է կ'ըսենք , այլ ականջնուն քամուելու են

պատնի վարի տես ժողովրդեան . իրենք են որ այդ աստիճան անկանոնութեանց տեղի տուին և պատճառ եղան անկարգութեանց իրենք են որ կեդրոնական մատուկին այս ողորմելի կացութեան վրայ իսկ տակաւին կոյր պաշտպանութիւն ընել չեն խղճեր , և թերեւս վաղը խրիմեան Սրբազան կառքն ու երիվարներն ալ առնէ ու երթայ , իմն են ըսելով , պիտի համարձակին իրաւունք տալ անոր . և եթէ Պատրիարքարանն ալ կառքի մը վրայ դրուի և տանել ուղուի , անոր ալ աղէկ եղաւ պիտի ըսեն : Ահա ժողովուրդը թող ճանչնայ թէ ինչ տեսակ մարդիկ են աջակողմեանք և անոնց բերանն եղող Պնակալէզ լըրագիրը . որուն խմբագիրը թերեւս մինչև ցարդ Երեսփոխանական տուրքն անգամ տրւած չէ . . . բայց կեդրոնական մատուկին համար ալ ո՞րչափ վեհանձն է ' ' ' :



ԴԱՐՁԵԱԼ ՇՈՇՈՐԱԲԱՆ

Շօշորդաբանը՝ Մեղուին խմբագրութիւնը ձեռք անցնելէն ի վեր փոքրի ցաւ մը ունի , կրակ մը կայ սրտին մէջ , որ գիշեր ցորեկ չըայի պէս զինքը կայրէ . այս կրակը Մամուլ աղբին մէջ դրած . ջերմ ընդունելութենէն , վայելած քաջալերութենէն և տարուէ տարի ստացած յառաջադիմութենէն առաջ եկած է : Թայտնի է թէ լրագրական ասպարէսին մէջ Մամուլ և Մեղուի կոչումը մի և նոյն է . սա տարբերութեամբ որ Մամուլ միշտ իր ազգին օգտակար եղած է , իսկ Մեղու ազգին գլխուն ժանտախտ մը եղած է :

Մեր այս ըսածը լիովին կապացուցանեն Մամուլի Թօթը չըջաններն ու Մեղուի մէկ տարուան մէջ հրատարակած թերթերը :

Մէկ քանի օրինակով հաստատենք ըսածնիս :

Մամուլ Բերայի Ազգային գերեզմանատան խնդրոյն մէջ ալիաբար ազգին շահերը պաշտպանելուն համար երկու քամիս դադարման

դատաւարտուեցաւ, որով ժողովուրդեան դըր-
ուագանացն ու խրախուսանացը արժանացաւ:

Մեղու՝ խրիմեանի վրայօք եղած զազիր
տարածայնութեան մը ձայնակից ըլլալով,
անբարոյական պատկեր մը հրատարակեց.
խրիմեան մերկ կնոջ մը հետ պառկած, որ
ժողովուրդեան զայրոյթ պատճառեց, և որոյ
համար երկու ամիս դադարման դատաւարտ-
ուեցաւ:

Մամուլ՝ Օրագրի և Մանգումէի առանց
դատաւարտանի դադարեւուն առթիւ իւր ձայ-
նակցութիւնը յայտնելով. տպագրական ա-
զատութեան վրայ յօդուած մը հրատարա-
կեց, որով երեք ամիս դադարման դատա-
ւարտուեցաւ:

Մեղու՝ ազգին մէկ բարձրաստիճան եկե-
ղեցականին անձին դէմ մուր չմնաց քսեց,
և ատու ալ չբաւականանալով ամբողջ Պէշիք-
թաշցուց ընտանեկան ակնածանաց արժանի
պատուոյն դէմ մեղանչեց խայտառակ Կալի-
թէ-բներով, որոց համար տպագրական տես-
չութեան կողմանէ հրաւիրուեցաւ որոշեալ
պայմանաժամի մը մէջ կամ 25 րոպէի տու-
գանք վճարելու և կամ երեք ամիս բան-
տարկուելու. բայց Մեղու անոր ասոր աղա-
չելով և անոնց միջոցաւ զրաբարտած եկեղե-
ցականին մեղայ գոյնելով արդարութեան խն-
տութեանէն ազատեցաւ:

Մամուլ՝ Էջմիածնայ իրաւունքները միշտ
պաշտպանեց և զգուշացուց ազգը Մոսկովի
մորէն փոստերէն:

Մեղու՝ Էջմիածնայ իրաւունքները միշտ
ոտնակոխեց և անոր քիւրքիմ հակառակորդաց
ձեռքը կոյր գործիք դառնալով, ամեն տե-
սակ թշնամանք տեղաց Էջմիածնայ վեհ. Հայ
րապետին դէմ, և Մոսկովի մորը ազգին կլե-
ցնել աշխատեցաւ, թէ և ժողովուրդը անոր
գրածներուն և ոչ իսկ ականջ դրաւ:

Մամուլ՝ միջերկայ ազգային խնդրոց մէջ
ինչ որ արդարութիւնը և ինչ որ ժողովուրդեան
չահն ու օգուտը վը պահանջէր, անսպառա-

պէս պաշտպանեց առանց ո՛ր և է կողմանէ հա-
ղէ մը սպասելու:

Իսկ Մեղու՝ ներկայ ազգային յուզմանց
ժամանակ վարձուելով խիղճ չըրաւ վասակա-
բար ու վատարար ազգին ամենէն փա-
փուկ շահերը վտանգելու, խիղճ չըրաւ
յականէ յանուանէ թշնամանելու վատահամ-
բաւել Հայոց երեսփոխանութեան մեծամաս-
նութիւնը, որոյ մէջ կը գտնուէին բարձրաս-
տիճան եկեղեցականներ և ամէն կարգի ազ-
գասէր ու անձնուէր երեսփոխաններ. խիղճ
չըրաւ ժողովուրդը գրգռելու «գացէք լնդ-
ժողովոյ դռները կոտորեցէք» ըսելու, խիղճ
չըրաւ «Գաղ. ժողովոյ անդամոց կռնակը խալի
է ծեծեցէք» ըսելու. խիղճ չըրաւ երեսփո-
խանները անպատիւ, անամօթ և կաշառա-
կեր անուանելու և ինչ. և ինչ. և այս ամէն վա-
տութիւն, ամէն չարագործութիւն ըրաւ մի-
միայն իւր շահուն համար, իւր թերթերը
ձրի տպագրել տալու համար:

Թե՛րթ մը որ հազիւ 30 բաժանորդ ու-
նէր, որոցմէ գոյացած ստակը Շոշորդաբան
խմբագրին փչած օղիին չէր բաւեր, հարկաւ
ասանկ քէլէփիւրի մը կսպասէր. ձեռք ան-
ցուց այդ քէլէփիւրը. ոտքերը գետնէն կըտ-
րեցաւ, ալ այնուհետեւ խիղճ համարում քա-
նիի կուտան. ձեռքերը արիւնը թաթղած,
անոր ասոր վրայ քսելու չխղճաց. ձեռք կու-
տայ որ լրագրին տպագրութեան ծախքը ձը-
րի ըլլայ. բայց այդ ծախքը հոգացողը ո՛ւս-
կից կուտայ եղեր. որքերու անտէրներու ի-
րաւունքն եղած ստակը կը մխտուի եղեր. ո-
րո՞ւ հոգ. բանական է որ շոշորդաբանին փո-
րը կշտանայ. բայց եկոյ տես որ կշտանալիք
ալ չունի. որովհետեւ առակ դարձած է թէ
խեղճ խրախիւ կուշտ ու անօթին չգիտեր:

Սակայն Մեղու տեսնելով որ ինքը մէկ
անձէ մը անանելուն համար իր ապագան
անապահով է, մինչդեռ Մամուլ ժողովուրդ-
դէն անանելուն համար հաստատուն է և ա-
պահովեալը շարացաւ և իր նախանձն ու

կիրքը չկարենալով զսպել յանկարծ օր մը ելաւ Մամուլ զկէօջեան էֆէնտի կը գովէ կոր, կը շողորթորդէ կոր, հետեւաբար ազգատեաց է, ԼՆ, ԼՆ, պօռաց :

Մամուլ ալ այս կը գովեմ պատասխանեց, և գիտե՞ս, ի՞նչու, — որովհետեւ 2000 ոսկի շնորհելով առանց կրօնքի խտրութեան շատ մը Հայ բանտարկեալներ ազատեց, երկսեռ վարժարաններ հաստատեց, շատ մը աղքատ տղայք եւրոպա ղրկեց կրթելու համար, հարիւրաւոր ընտանիքներ կը խնամէ, ԼՆ, ԼՆ:

Ահա՛ ասոնց համար է որ կը գովեմ ըսաւ Մամուլ. ցուցուր աւելցուց ներկային մէջ այս հաղուագիւտ անձին նման մէկն ալ, զայն ալ գովեմ և Հայաստանի բարեբաղնէս, և գիտե՞ս այս ալ ի՞նչու համար, — գրգռելու համար մեր այն մեծամեծ հարուստները հաւասարակից կէօջեան էֆէնտիի, որք անտարբերութեան դնոյն մէջ կը խորթուն կոր և իրենց աղգին բնաւ օգուտ մը չեն ըներ կոր :

Մեղու բնառտուքի ելաւ սւ տեսաւ որ մէկը չկրցաւ գտնել ողջերուն մէջ, մեռելները տէղէն հանեց, եբր թէ խնդիրը մեռեալ բարերարներու վրայ եղած ըլլար. եթէ մեռեալներուն մէջ պիտի փնտռէինք, Հայաստանի բարերարներն ի՞նչ եղած են, անմահ Գաղէզն ի՞նչ եղած է. ուստի յայտնի էր թէ խնդիրը մեռեալ բարերարներու վրայ չէր, այլ կենդանի բարերարներու վրայ: Սակայն Մեղու չհասկընալով կը զարնէ և դարձեալ իր տիւտիւկը կը չալէ, ու յաղթեցի՛ յաղթեցի՛ պօռալով ինքզինքը բէհիվանի ճամպաղի կը նմանցընէ, պահ մ'ալ բըժիշկ ըլլալ կերպէ, և առանց նախ իր խելքը բժշկելու, ուրիշները բժշկելու կեղծ: Ձը գիտեր խեղճը թէ իր հիւանդ անուանած թերթը Մեղուի նման շատ թերթերու յուղարկաւորութիւնը տեսած է:

ՆԵՐՍԷՆ—ԴՐՍԷՆ

Այս ամսուան ժուրնալ տը Մուազէլէն հետեւեալը կը քաղեմք:

Օրիորդները տիկիններէն զանազանուելու համար, գլխարկնուն վրայ փետուրի տեղադրամաթուղ մը պիտի դնեն, ու ետեի թուր նիւրին. բարձրիկէկ պիտի ըլլայ. իսկ թէ որ աղամսդուղին տեղ գլխարկին վրայ սխտոր մը կախուած և ձեռքերին ալ չանթա մը ըլլայ ճէ՛ այն ատեն մատամ ըլլալը պիտի հասկցուի:

Մահմետականներուն մէջ այս րամազանի ամսուն ծով պահողը ու ծով չը բռնողը յետագայ միջոցով դիւրին է հասկընալ:

Այն որ, սիկաւանը աթ. պուրնումա թիւթտիւրմէ. իզանընեօ՛ք միւ ԼՆ, կը պօռայ, հասկցիր որ անպատճառ ծովը աւրած է. իսկ այն որ ձայն չը հանելով թէսպիհը կը դաշէ ու մարդու բան չըսեր, ահա այն մարդը ծով պահած է:

Շոգենաւներու մէջ այս ամիս հանգիստ սիկաւ ծխել ուղողը, գլուխը երկար դըլխարկ մը դնելու է:

Իէժին հաստատութիւնի վեր տիւպարաճիւններուն ասպարէզը ընդարձակեցաւ, անցեալ: Կինդարթի Ալէմուղիէն հարսի մը սնտուկ երկուցամսով առօք փառօք իւսկիւտար կիջեցնեն Իէժի գործակալաց քթին պակէն անցնելով, որուն մէջ յիսուն հօխայի չափ պատուական Եէնիճէյի ծխախոտ կայ եղեր: չենք գիտեր այս հարսնիքը ո՛ր ծխափաճառինն էր:

